Eduskunnan hallinto- ja turvallisuusjaostolle

Viite: HE 134/2016 vp / Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

17.10.2016

Asia: Suomen Pakolaisapu ry:n lausunto: Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

Hallitus esittää varsinaiseen kehitysyhteistyöhön 535,2 miljoonaa euroa. Tämä on merkittävä pudotus vuoden 2015 tasosta, jolloin määrärahat olivat noin 800 miljoonaa euroa. Suomen maine luotettavana kumppanina on kärsinyt globaalilla tasolla merkittävän kolauksen tänä vuonna toteutettujen historiallisen suurten kehitysyhteistyöleikkausten vuoksi. Leikkaukset ovat pelkästään järjestöjen työssä vaikuttaneet miljoonien ihmisten elämään.

Osana vastuullista globaalia toimijuutta Suomen tulisi kantaa vastuu myös pakolaiskiintiön suhteen. Hallitus esittää 750 pakolaisen kiintiötä, vaikka maailmassa on paitsi määrällisesti enemmän pakolaisia kuin koskaan, myös kiireellisen uudelleensijoituksen tarpeessa enemmän ihmisiä kuin koskaan ennen.

Suomen Pakolaisapu kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainitussa asiassa ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa.

Järjestöjen kehitysyhteistyön merkitys pakolaisuuden ehkäisemisessä

Hallitus leikkasi tänä vuonna yli 300 miljoonaa varsinaisesta kehitysyhteistyöstä aikana, jolloin maailmassa on enemmän pakolaisia kuin koskaan ja humanitaariset kriisit ovat pitkittyneet ja monimutkaistuneet. Kehitysyhteistyöllä ei yksin kriisejä tai pakolaistilannetta ratkaise, mutta sillä on merkittäviä ennaltaehkäiseviä vaikutuksia hauraissa maissa. Esimerkiksi Pakolaisapu työskentelee konflikteista toipuvissa yhteiskunnissa jälleenrakennuksen ja rauhan säilymisen hyväksi. Ennaltaehkäisy tulee aina edullisemmaksi kuin jo kriisiytyneen tilanteen hoitaminen. Pakolaisapu pitää tärkeänä YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n tuen jatkamista osana humanitaarista apua.

Pakolaisten lähtö- ja kauttakulkumaille kerrotaan talousarviossa osoitettavan lisää kehitysyhteistyörahoitusta. Kuitenkin juuri tästä työstä on leikattu esimerkiksi Pakolaisavun Ugandan työssä, jossa vastaanotetaan Sudanin kriisiä pakenevia ihmisiä tuhansia viikoittain. Kehitysrahoituksen tavoitteena ei voi olla vähentää ihmisten liikkumista kohti Eurooppaa.

Kehitysyhteistyöleikkauksia perusteltiin epätietoisuudella työn tuloksellisuudesta. Tilanteen korjaamiseksi ulkoministeriö päätti evaluoida kaikki kehitysyhteistyömuodot ja rahoituskanavat. Evaluointeja tullaan jatkamaan vuonna 2017, ja niiden tavoitteena on hallituksen mukaan tietoperustainen päätöksenteko. Ohjelmatukea saavien järjestöjen osalta tietoa on jo saatu.

Juuri julkaistun, ulkoministeriön tilaaman arvioinnin mukaan Pakolaisavun ja viiden muun evaluoidun järjestön työ on vaikuttavaa, kustannustehokasta ja tarkoituksenmukaista. **Ulkopuolisten arvioijien ensimmäinen suositus oli palauttaa järjestöjen ohjelmatuki leikkauksia edeltäneelle tasolle.** Pakolaisapu kannattaa suositusta ja esittääkin, että vuodelle 2017 hallituksen esittämän järjestöjen 65 miljoonan euron tuki palautetaan takaisin vuoden 2015 tasolle, 114 miljoonaan euroon. Korotus on toteutettavissa momentin sisäisillä siirroilla esimerkiksi Finnfundin korotuksia kohtuullistamalla.

Suomen Pakolaisapu
Elimäenkatu 15, 00510 Helsinki
www.pakolaisapu.fi
+358 9 696 2640

Lyhytjänteisillä, poliittisten muutosten mukaan vaihtuvilla tavoitteilla ja määrärahoilla ei pystytä turvaamaan kehitysyhteistyön vaikuttavuutta. Pakolaisapu yhtyy hallituksen tavoitteeseen nostaa kehitysyhteistyövarojen osuus 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta. Leikkaukset veivät Suomea yhä kauemmaksi tästä tavoitteesta, ja kehitysyhteistyön osuus vuoden 2017 BKTL:sta on arviolta 0,4 prosenttia. Osoittaakseen todellisen sitoutumisen tavoitteeseen, hallituksen tulisi esittää konkreettinen suunnitelma siitä, miten ja milloin tavoitteeseen päästään, ja korottaa määrärahoja merkittävästi jo vuoden 2017 aikana.

Pakolaiskiintiötä korotettava ja tietoisuutta lisättävä

Viime vuonna Suomeen tuli enemmän turvapaikanhakijoita kuin koskaan, yli 32 000. Kestävän ratkaisun löytämiseksi hallituksen ministereiltä kuultiin ulostuloja pakolaiskiintiön merkittävästä korottamisesta, kun turvapaikanhakijoiden määrä laskee. Tänä vuonna Suomeen on tullut 4680 hakijaa syyskuun loppuun mennessä. Silti hallitus esittää pakolaiskiintiön pitämistä 750 henkilössä, vaikka pakolaisten määrä on kasvanut, ja Syyrian pitkittynyt kriisi on ajanut jo puolet väestöstä kodeistaan. Ruotsi on kasvattamassa jo nyt Suomea suurempaa kiintiötään kahden vuoden aikana 5000 henkilöön vuosittain. Suomen tulisi johdonmukaisuuden ja inhimillisyyden nimissä pyrkiä vähintään samaan. Vuodelle 2017 Suomen Pakolaisapu esittää kiintiön palauttamista 1050 henkilöön, jonka jälkeen sitä tulee kasvattaa vuosittain.

YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n viestinnällisenä kumppanina Pakolaisapu on sitoutunut tiedottamaan suomalaisille kansainvälisestä pakolaistilanteesta. Tätä varten Pakolaisavulle on myönnetty YK-järjestöjen erityistukea hallintoon ja viestintään, josta leikattiin tänä vuonna 38 prosenttia. Myös tämä tuki tulisi palauttaa leikkauksia edeltävälle tasolle.

Viestintä pakolaiskysymyksistä on Suomen lisääntyneen turvapaikanhakijamäärän, kiristyneen yhteiskunnallisen ilmapiirin ja kansainvälisen pakolaistilanteen kehityksen vuoksi välttämätöntä, mutta leikkausten seurauksena järjestön kyky vastata jatkuvasti kasvavaan tarpeeseen heikkeni merkittävästi. YK-järjestöjen erityistuki Suomessa tehtävään työhön on entistä tärkeämpää, kun muiden viestintä- ja globaalikasvatushankkeiden rahoitus jäädytettiin.

Kunnioittavasti,

Suomen Pakolaisapu ry

Annu Lehtinen, toiminnanjohtaja

Lisätiedot:

Annu Lehtinen, 044 719 1771, annu.lehtinen@pakolaisapu.fi

Suomen Pakolaisapu

Suomen Pakolaisapu tukee pakolaisia ja siirtolaisia toimimaan aktiivisesti arjessa ja yhteiskunnassa. Pakolaisapu on kansainvälisen pakolaistyön ja kehitysyhteistyön asiantuntija, jonka tärkein tehtävä on edistää pakolaisten perusoikeuksia. Pakolaisapu vähentää köyhyyttä kouluttamalla aikuisia pitkittyneissä pakolaistilanteissa.

Pakolaisapu on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö. Järjestö on YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n yhteistyökumppani. Pakolaisapu on perustettu vuonna 1965. Pakolaisavulla on 21 jäsenjärjestöä ja yli 400 henkilöjäsentä.